

Posudek na diplomovou práci

Karin Dufková: **Cesário Verde, básník skutečnosti**

Práce je věnována – jako první v českém prostředí – básnickému předchůdci portugalského modernismu 20. století, který se i v překladu u nás zatím vyskytl jen stopově. Vzhledem k tomu, že psát o vesměs nepřeložené jinojazyčné poezii je vždy nesnadný úkol, měla diplomantka při volbě tématu šťastnou ruku. Jednak si vybrala básníka druhé poloviny 19. století, takže ho lze sledovat z dostatečného kritického odstupu a plně docenit jeho vliv na další generaci či generace, případně s odstupem už nahlížet i na rozličné literárněhistorické a literárněkritické přístupy k jeho dílu; jednak se toto dílo určující hodnoty bohužel omezilo na jedinou knihu, a co je pro poezii nenahraditelnou ztrátou, stalo se pro diplomovou práci nevyžádanou výhodou, protože analýza mohla jít do hloubky a nerozbíhat se do zbytečné šíře. A do třetice – zadání jasně vymezilo směr, kterým se diplomantka hodlá ubírat, a právě ukotvení ve skutečnosti jí dalo pevný základ, na němž s úspěchem stavěla.

V souladu s tímto nastavením podává práce po úvodu v prvních dvou kapitolách nejprve informaci o společensko-historickém kontextu a poté o kulturním rámci, v nichž dílo Cesária Verda vznikalo, a činí tak lehkým perem a zároveň natolik přesvědčivě, že nezapochybujeme o ústrojnosti chvílemi až statistických sdělení o dopravě či veřejném osvětlení. Stejně organicky působí zpracování Verdova života v další kapitole, takže když diplomantka v kapitole následující přikročí k básníkovu dílu, je čtenář patřičně nastaven na sledování jeho peripetií právě v návaznosti na skutečnost včetně jejího odrazu v korespondenci. Svou logiku má i kapitola věnovaná formálním aspektům díla, než se v dalším oddíle přistoupí k jeho tematickým liniím a poté k podrobnému rozboru autorovy stěžejní básnické skladby, nicméně právě zde je jediná vada na kráse jinak vyváženě strukturovaného celku: pod „formální aspekty“ je zahrnuta vedle versologie (bravurně zvládnuté) nejen problematika stylu v jeho konkrétních projevech, ale také obecněji položená otázka příslušnosti k různým dobovým ismům včetně autorských postojů a přístupů ke skutečnosti. O tom, že zde probíraná látka přerostla rámeček dané kapitoly, svědčí i to, že se k obdobným námětům diplomantka později vrátí na příhodnějším místě.

To je však jediná vážnější výtka, která se navíc týká uspořádání a argumentační logiky, nikoli sdělení jako takového. A dlužno říci, že diplomantka pracovala s rozsáhlou sekundární literaturou, kterou dokázala utřídit a zpracovat ve smysluplný celek, jdoucí za hranice pouhé kompilace. Nepřejímala totiž nekriticky cizí stanoviska a dokázala je zodpovědně promyslet a zaujmout k nim postoj. Cením si toho, že se nespokojila s přejatými názory ani u sekundární literatury, ani v případě konzultací, a s každou novou informací pracovala tvůrčím způsobem, jehož výsledkem někdy mohlo být už i to, že ji skutečně přijala za svou, leckdy však dospěla k – jakkoli dílčí – syntéze. Vedle tradičního srovnání Verda s Baudelairem, v němž využila benjaminovských konceptů, tak například poukázala na rys niterné spřízněnosti s italskými „básníky soumraku“, která sice není druhem přímého ovlivnění ani v jednom směru, tento postřeh však Verda staví do zajímavého kontextu z komparativního hlediska.

Nezanedbatelným výkonem je překlad hojně citované teoretické literatury, a především Verdových veršů, jejichž správné pochopení bylo ostatně pro zdar práce klíčové.

Samozřejmě, že chybička se sem tam vloudila (např. s. 93: *o Outro* je spíše *ten druhý* než *jiný*; s. 98: špatný prepis originálu *licor renano a fermentar nos corpos* místo *copos* posunul i překlad; s. 111: *hřebci* zapřažení do kočáru by asi byli trochu nezvladatelné spřežení). Samostatný postoj diplomantka dokázala zaujmout i k jedinému rozsáhlejšímu českému – Václavíkovu – překladu Cesária Verda, který vyšel časopisecky a jež ve své práci citačně využila. Škoda jen, že opomněla dohledat také verše z básně přeložené Jiřím Pelánem a v poznámce 70 na str. 35 mu přiřkla svůj vlastní filologický překlad.

Jako celek působí práce při vší ucelenosti – nepochybně i díky stylistické svěžesti a přesvědčivosti podání – inspirativně, takže si lze představit, že by rozvinula a prohloubila ještě další linie a možné filiace, ať už směrem do minulosti (k romantickým východiskům), nebo do budoucnosti (k marinettiovskému vyústění futurismu do totalitární oslavy fyzické síly: možná že podobná potencialita je ukryta i v přehlédnutém plurálu *os Marinetti* v Listopadově textu na s. 117); rozvést a názorně doložit hláskovou instrumentací by se dala impresionistická „malba pomocí písmen“ (s. 55) apod. Ale to jsou jen některé z podnětů, které vyvstávají během četby právě proto, že máme pocit naprosté přirozenosti a lehkosti prezentovaných vývodů, za nimiž ovšem stojí poctivá práce a důsledná reflexe. Jen pro pořádek zopakujme, že stylistická úroveň textu je vysoce nadprůměrná, pravopisné nedostatky takřka nulové, formální náležitosti byly bezchybně dodrženy. Jako dodatek je navíc k textu připojen chronologický soupis Verdových básní.

Pokud tedy diplomantčino úsilí neposunulo spektakulárním způsobem verdovské bádání, zcela určitě věrohodně zprostředkovalo českému příjemci dosud nedostatečně známé dílo portugalského básníka v jeho rozličných dimenzích a pootevřelo nové obzory i pro zájemce o komparativní studium literatur.

Vzhledem k tomu, že práce plně vyhověla nárokům kladeným na práci diplomovou, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 4. září 2010

PhDr. Vlasta Dufková

Prof. PhDr. Anna Housková, CSc.